

The Effectiveness of Communication Skills Training on Gardner's Intelligence of Primary School Girl Students, Education District 11

Somaye Zarei¹, Parinaz Benisi^{2*}, Qanbar Ali Delfan Azari³

1 Master's student, Islamic Azad University, Electronic Department - Tehran, Iran

2 Associate Professor, Islamic Azad University, West Tehran Branch, Tehran, Iran

3 Lecturer at Islamic Azad University, Tehran West Branch, Tehran, Iran

* Corresponding author: Parenazbanisi2017@gmail.com

Received: 2023-11-07

Accepted: 2023-03-12

Abstract

The aim of the current research is the effectiveness of teaching communication skills on the thinking styles of elementary school girl students in Education Region 11. The current research was a semi-experimental research through the random placement of the sample group in two experimental and control groups, in the pre-test and post-test method. In this research, the library method was used to collect data and information. In the field, information is collected using a questionnaire, and in the theoretical foundations and background of internal and external research, information is collected using the library method. The sampling method was a multi-stage cluster random method. The results showed that there is a relationship between the effectiveness of teaching communication skills and thinking styles. Also, there is a relationship between the effectiveness of communication skills training. The results of the test showed that the communication skills training program has a difference in increasing the components of Gardner's intelligence (intrapersonal, ontological, musical, visual, naturalistic, extroverted, verbal, physical, logical). The skills that guarantee the position of managers are having human relations skills and the ability to communicate with others, which human skills have a strong relationship with external multiple intelligence, verbal intelligence and musical intelligence. One of the skills that managers must acquire is the ability to work with students. He has multiple intelligences and in order to be one of the effective members of his work environment and to create cooperation and understanding among the members under his leadership, he must have enough human skills.

Keywords: Effectiveness of communication skills training, Gardner's intelligence, Elementary school girl students, 11th education region

© 2023 Journal of School Education in the Third Millennium (JNAES)

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2022 The Authors.

How to Cite This Article: Banisi, P. (2023). The Effectiveness of Communication Skills Training on Gardner's Intelligence of Primary School Girl Students, Education District 11. *JSETM*, 1(2): 17-14.

اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر هوش گاردنر دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی، منطقه ۱۱ آموزش و پرورش

سمیه زارعی^۱، پریناز بنیسی^{۲*}، قنبرعلی دلفان آذری

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد الکترونیکی - تهران، ایران

^۲ دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب - تهران، ایران

^۳ مدرس دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب، تهران ایران

* نویسنده مسئول: Parenazbanisi2017@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۹/۱۲

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۸/۱۶

چکیده

هدف پژوهش حاضر، اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سبک‌های تفکر دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی، منطقه ۱۱ آموزش و پرورش می‌باشد. پژوهش حاضر، پژوهشی نیمه آزمایشی از طریق جای گماری تصادفی گروه نمونه در دو گروه آزمایش و کنترل، به شیوه پیش‌آزمون و پس‌آزمون اجرا شد. در این پژوهش برای جمع‌آوری داده‌ها و اطلاعات، از روش کتابخانه‌ای استفاده شد. در این پژوهش در بخش میدانی با استفاده از پرسشنامه و در بخش مبانی نظری و پیشینه تحقیقات داخلی و خارجی با استفاده از روش کتابخانه‌ای به جمع‌آوری اطلاعات پرداخته می‌شود. روش نمونه‌گیری به شیوه تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود. نتایج نشان داد بین اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های تفکر رابطه وجود دارد. همچنین بین اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی رابطه وجود دارد نتایج آزمون نشان داد برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی بر افزایش مؤلفه‌های هوش گاردنر (درون فردی، هستی‌گرا، موسیقایی، تصویری، طبیعت‌گرایی، برون فردی، کلامی، جسمی، منطقی) تفاوت وجود دارد. از مهارت‌های تضمین‌کننده موقعیت مدیران، داشتن مهارت‌های روابط انسانی و مهارت برقراری ارتباط با دیگران است که مهارت انسانی رابطه قوی با هوش چندگانه برون فردی، هوش کلامی و هوش موسیقایی دارد. یکی از مهارت‌هایی که مدیران باید کسب کند، مهارت در کار کردن با دانش‌آموزان با هوش‌های چندگانه است و برای اینکه بتواند در شمار یکی از اعضای مؤثر محیط فعالیت خود درآمده و بین اعضای تحت رهبری خود، همکاری و تفاهم به وجود آورد، باید به حد کافی از مهارت انسانی بهره‌مند باشد.

واژگان کلیدی: اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی، هوش گاردنر، دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی، منطقه ۱۱ آموزش و پرورش

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه آموزش مدارس در هزاره سوم محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: بنیسی، پ (۱۴۰۲) اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر هوش گاردنر دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی، منطقه ۱۱ آموزش و پرورش. فصلنامه آموزش مدارس در هزاره سوم، ۱(۲): ۸-۱.

مقدمه

عملکردها و توانایی‌های هر فرد نیز با توجه به سبک‌های ترجیحی خود متفاوت خواهد بود؛ بنابراین، شناختن مفهوم سبک‌های تفکر افراد و درک ارتباط بین آن سبک‌ها با توانایی‌ها از اهمیتی ویژه برخوردار خواهد بود. هدف پژوهش حاضر، مطالعه اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سبک‌های تفکر و هوش گاردنر دانش‌آموزان دختر مقطع ابتدایی، منطقه ۱۱ آموزش و پرورش می‌باشد.

مروری بر مبانی نظری و پیشینه تحقیق

طراحی درس: استفاده از تمام یا چند مورد از هوش‌ها در درس‌ها یا پرسیدن نظرات دانش‌آموزان در مورد بهترین روش برای آموزش و یادگیری موضوعات خاص واحدهای بین‌رشته‌ای: مدارس متوسطه معمولاً شامل واحدهای بین‌رشته‌ای هستند، پروژه‌ها برای دانش‌آموزان: دانش‌آموزان توانایی یادگیری شروع و مدیریت پروژه‌های پیچیده را دارند. ارزشیابی‌ها: ارزشیابی‌ها به‌گونه‌ای طراحی می‌شوند که به دانش‌آموزان اجازه دهند آنچه را که آموخته‌اند توضیح دهند. گاهی اوقات این به شکلی است که هر دانش‌آموز را قادر می‌سازد تا ضمن رعایت معیارهای کیفی معلم، نحوه ارزیابی خود را تدبیر کند. دوره‌های کارآموزی: دوره‌های کارآموزی ممکن است به دانش‌آموزان این امکان را بدهد که به تدریج با تلاش و نظم و انضباط در طول زمان به یک مهارت ارزشمند دست یابند

نتایج مطالعه در این زمینه حاکی از اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث افزایش سازگاری و مهارت‌های اجتماعی و افزایش بینش می‌شود. از سوی دیگر، مهارت‌های اجتماعی مجموعه‌ای از قابلیت‌هایی هستند که به شروع و حفظ روابط اجتماعی مثبت، دوستی و صمیمیت با همسالان کمک می‌کنند. آن‌ها به شما کمک می‌کنند تا تنظیمات رضایت بخشی داشته باشید، با شرایط اجتماعی و محیطی مجاز خودسازگار شوید، با دیگران ارتباط برقرار کنید؛ که منجر به پاسخ‌های مثبت و اجتناب از پاسخ‌های منفی می‌شود، اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث سازگاری اجتماعی، هیجان، رفتار و خودپنداره، بهبود کیفیت زندگی و سلامت روان و افزایش همدلی، عزت‌نفس و ثبات است. استفاده از مهارت‌های ارتباطی در این زمینه باعث افزایش کنترل خشم و استفاده از مهارت‌های اجتماعی مناسب در برقراری ارتباط با اعضای خانواده و همسالان برای بهبود جنبه‌های سازگاری از جمله تأثیر عاطفی، اجتماعی و آموزشی حائز اهمیت است، زیرا شکست در این زمینه می‌تواند منجر به آسیب‌رسانی شود، زیرا شکست در این زمینه می‌تواند پیامدهای زیانباری از جمله انواع ناهنجاری‌ها، نامنی، مشکلات شخصی، کاهش تمرکز، عدم مطالعه، عدم پیشرفت

به نظر می‌رسد که مؤسسات آموزشی در توسعه سرمایه انسانی مورد نیاز کشور با قرار دادن دانش‌آموزان در زمینه مهارت‌های فنی و همچنین مهارت‌های نرم نقش دارند. مهارت‌های نرم مجموعه‌ای از مهارت‌ها هستند که با هدف تکمیل رشد سرمایه انسانی از نظر پایه‌های فکری، معنوی، عاطفی و جسمی بر اساس باورهای استوار و ایمان به خدا انجام می‌شوند. مهارت‌های نرم مانند مهارت‌های تفکر انتقادی و خلاق، مهارت‌های حل مسئله، مهارت‌های ارتباطی، مهارت‌های کار گروهی باید توسط همه دانشجویان در مؤسسات عالی تسلط یافته و تمرین شوند. مهارت‌های نرم برای فراهم کردن دانش‌آموزان برای مواجهه با محیط کاری واقعی ضروری است. استفاده از مهارت‌های نرم برای قادر ساختن یک فارغ‌التحصیل برای ایفای نقش مؤثرتر در دنیای واقعی کار مورد نیاز است. در سطوح مدارس و مؤسسات آموزش عالی، موضوع مهارت‌های عمومی در سراسر برنامه درسی تدریس شده است. در مؤسسه آموزش عالی، وزارت آموزش عالی همچنین یک ماژول مهارت‌های نرم را برای اجرا در کالج‌ها یا دانشگاه‌ها ارائه می‌دهد. اگر دارایی‌های کشور، یعنی جوانان بدون تسلط بر هیچ مهارتی همچنان به دنبال شغل باشند، ضرری برای کشور خواهد بود. نیاز به سرمایه انسانی با کیفیت، رقابتی و جاه طلبانه برای کشور ضروری است. التحصیلان دانشکده فنی و حرفه‌ای مهارت کمتری دارند و شغل مورد نظر خود را به دست نمی‌آورند. علاوه بر این، این مطالعه همچنین نشان داد که آموزش فنی و حرفه‌ای با چالش‌هایی در ارائه نگرش‌های مثبت کاری و مهارت‌های اشتغال به جوانان مواجه است. تأکید بر جنبه‌های مهارت‌های نرم در میان دانش‌آموزان نه تنها برای برآورده کردن الزامات موسسه، بلکه تولید سرمایه انسانی درجه یک است که رقابتی، شایسته، ناهموار و انعطاف‌پذیر برای مواجهه با محیط کار باشد (Ismail و همکاران، ۲۰۱۷)

سبک مترادف با توانایی نیست؛ بلکه شیوه ترجیحی تفکر یا به بیان دیگر، نحوه استفاده از توانایی‌های بالقوه است. استرنبرگ، بر این باور است که ما یک سبک خاص نداریم؛ بلکه دارای نیم رخی از سبک‌ها هستیم. افراد ممکن است از توانایی‌های مشابه، اما سبک‌های تفکر متفاوتی برخوردار باشند. سبک‌های تفکر در افراد از اهمیتی ویژه برخوردار است؛ ولی متأسفانه به دلیل ناشناخته ماندن و ناآگاهی از مفهوم سبک‌های تفکر، این سبک‌ها بسیار کمتر از آنچه استحقاقش بوده، مورد توجه قرار گرفته است و بیشتر به عملکرد افراد اهمیت داده شده است (Sternberg، ۱۹۹۷). با توجه به اینکه سبک‌های تفکر یا شیوه‌های ترجیحی فکر کردن، در افراد متفاوت است، طبیعتاً

مهارت‌های ارتباطی در آموزش آنلاین و آفلاین

بررسی مهارت‌های ارتباطی آنلاین در کنار مهارت‌های آفلاین، در نتیجه گسترش شکل جدید ارتباط در محیط‌های دانشگاهی، به دلیل استفاده روزافزون از شبکه‌های اجتماعی، به یک هدف اولیه تبدیل شده است. بررسی آن‌ها، به ویژه در بخش آموزشی، مهم است، زیرا ارتباط بین معلمان و دانش‌آموزان بهبود تجربیات یادگیری و ایجاد یک پیکربندی مثبت کمک می‌کند. ارزیابی شایستگی باید اجرای سه مجموعه اصلی از مهارت‌ها را در نظر بگیرد: شناختی، فنی و ارتباطی. این «سه‌گانه مهارت‌ها» باید کامل باشد تا به سطح معینی از شایستگی‌ها، یعنی پایگاه دانش یک حرفه، تکنیک‌های عملی تخصصی که برای حرفه ضروری هستند و همچنین توانایی تعامل مؤثر با مردم دست یابد... امروزه برای کسب موفقیت شخصی و حرفه‌ای، مهارت‌های حرفه‌ای باید همراه با مهارت‌های ارتباطی توسعه یابد؛ بنابراین، استانداردهای عالی در مهارت‌های ارتباطی، به‌ویژه مهارت‌های شفاهی، آن‌ها را به میزان قابل توجهی بهبود می‌بخشد. مهارت‌های ارتباط شفاهی و ارائه برخی از بهترین تقویت کننده‌های شغلی و بزرگ‌ترین عوامل در تعیین موفقیت یا شکست شغلی دانش‌آموز در نظر گرفته می‌شود (Rouhandeh و همکاران، ۲۰۲۰).

بنابراین، ارتباط یک جزء ضروری در فرآیند یادگیری آکادمیک، هم در زمینه حضوری و هم در فعالیتهای آنلاین است. Makri و Vlachopoulos (۲۰۱۹) انتقال به آموزش آنلاین را تسهیل می‌کند و به آن‌ها کمک می‌کند تا راحت‌تر با معلمان سازگار شوند. تمایز بین مهارت‌های ارتباطی آفلاین و آنلاین با ایجاد روش‌های جدید یادگیری هم در محیط دانشگاهی و هم در سیستم آموزشی دانشگاه پدیدار شده است. از نظر دوره‌های حضوری که شامل مهارت‌های ارتباطی آفلاین است، معلمان این مزیت را دارند که دانش‌آموزان را همزمان در یک فضا داشته باشند و فرصت‌ها و گزینه‌های زیادی را برای تعامل معلم-دانش‌آموز و همسالان فراهم کنند. در دوره‌های آنلاین که نیاز به مهارت‌های ارتباطی جدید دارند، معلمان منحصراً بر فناوری تمرکز می‌کنند تا تعاملات را تسهیل کنند. واضح است که محققان و مربیان باید در نظر بگیرند که آیا دانش‌آموزان برای برقراری ارتباط آنلاین آماده هستند یا نه و چگونه می‌توانند بهترین شکل از آن‌ها برای تسهیل تعامل حمایت کنند. هدف پژوهش حاضر تعیین تفاوت بین مهارت‌های ارتباطی آفلاین و آنلاین در دانش‌آموزان است. 2. رویکردهای جدید در مهارت‌های ارتباط آفلاین و آفلاین در آموزش عالی 2.1. انواع مهارت‌های ارتباطی ارتباطات بین فردی برای ایجاد شبکه‌های اجتماعی، کمک به افراد برای ایجاد اعتماد اجتماعی و تقویت

تحصیلی را به دنبال داشته باشد. درنهایت، مسئله اصلی پژوهش حاضر این است که آیا اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سبک‌های تفکر و هوش گاردنر دانش‌آموزان تأثیرگذار است؟

مهارت‌های ارتباطی

در نگاه اول، کلمه ارتباط کلمه‌ای تعریف‌شده و بی‌نیاز از توضیح به نظر می‌رسد، زیرا ما در هر لحظه و همه جا در حال برقراری ارتباط هستیم. تعاریف متعددی از ارتباط به عمل آمده است. یکی از معروف‌ترین این تعاریف چنین است: ارتباط میان فردی، فرایندی است که طی آن اطلاعات، معانی و احساسات از طریق پیام‌های کلامی و غیرکلامی با دیگران در میان گذاشته می‌شود. یکی از اشتراکات تعاریف مختلف ارتباط این است که همگی ارتباط را فرایند ارسال و دریافت پیام می‌دانند.

مهارت‌های ارتباطی به رفتارهایی اطلاق می‌شود که به فرد کمک می‌کند عواطف و نیازمندی‌های خود را به درستی بیان کند و به اهداف بین فردی دست یابد. این مهارت‌ها از چنان اهمیتی برخوردار است نارسایی آن‌ها می‌تواند به احساس تنهایی و اضطراب اجتماعی، افسردگی، عزت‌نفس پایین و عدم موفقیت تحصیلی همراه باشد. برقراری روابط انسانی سالم برای ارضای نیازهای افراد یک امر ضروری می‌باشد. داشتن روابط سالم و مثبت با دیگران کلید رشد و کمال آدمی است.

یکی از تقسیم‌بندی‌های رایج ارتباط، تقسیم آن به کلامی و غیرکلامی است، اگر چه اغلب، این دو نوع ملازم و همراه‌اند. در یک ارتباط رویاروی دو نفره تخمین زده می‌شود که فقط یک سوم معانی از طریق عامل کلام و دو سوم بقیه از طریق راه‌های غیرکلامی منتقل می‌شوند. پس بخش اعظم اطلاعات از راه‌های غیرکلامی ردوبدل می‌شوند. ارتباط غیرکلامی به‌عنوان یک نظام ارتباطی در مقایسه با زبان، خصوصیات بسیار متفاوتی دارد. رمزگشایی و واکنش به پیام‌های غیرکلامی در مقایسه با واکنش‌های کلامی بسیار سریع‌تر و خودکارتر است.

اهمیت ارتباط در زندگی به حدی است که برخی صاحب نظران، اساس تمام رشد انسانی، آسیب‌های فردی و پیشرفت‌های بشری را در فرایند ارتباط دانسته‌اند. مهارت‌های ارتباطی میان فردی عبارت‌اند از: مهارت سخن گفتن (کلامی و غیرکلامی)، مهارت گوش دادن فعال، مهارت تفسیر سخن‌های مخاطب، مهارت شفاف‌سازی، مهارت سؤال پرسیدن، مهارت تحسین و تشویق و مهارت بازخورد.

اگر در اشخاص مهارت‌های اجتماعی دچار مشکل شود، آن‌ها خود و دیگران را به‌طور منفی ارزیابی می‌کنند و از تعاملات اجتماعی خود کمتر راضی و خشنود می‌باشند.

نحو با نیازهای دانش‌آموزان مطابقت دهد. در مورد ارتباطات آنلاین، فرصتی برای معلمان وجود ندارد که از زبان بدن برای کمک به تعامل دانش‌آموزان استفاده کنند. ارتباطات آنلاین فاقد نشانه‌های طبیعی غیرکلامی و بیانی است که در طول یک تعامل اجتماعی رو در رو فیزیکی وجود دارد. با این حال، ارتباطات آنلاین مزایایی را برای فرآیند یاددهی-یادگیری در دانشگاه فراهم می‌کند، زیرا تعامل واقعی بین دانش‌آموزان و معلمان ایجاد می‌کند و به انتشار و دسترسی سریع به اطلاعات کمک می‌کند (Avram, 2015).

ارتباط مجازی به دانش‌آموزان و معلمان کمک می‌کند تا با همکاران خود ارتباط برقرار کنند و در ارتباط باشند. دانش‌آموزان این فرصت را دارند که با کمک اینترنت به صورت آنلاین ارتباط برقرار کنند تا روابطی را که قبلاً با دوستان خود در دنیای واقعی برقرار کرده‌اند تقویت کنند. در کنار مزایایی که ارتباطات آنلاین ارائه می‌کند، باید به اثرات بلندمدت آن نیز اشاره کرد. ارتباطات آنلاین ممکن است در کوتاه مدت اضطراب اجتماعی را کاهش یا تنظیم کند، اما در دراز مدت، اگر تعاملات آنلاین موفق به جای ویژگی‌های شخصی، به ناشناس بودن نسبت داده شود، اعتماد به نفس برای برقراری ارتباط با دیگران فراتر از زمینه آنلاین ممکن است تضعیف شود. دانستن مزایا و معایب دو شکل ارتباط برای تعیین نحوه تعامل مؤثر با دانش‌آموزان آنلاین مهم است. (Burac, 2019)

مطالعات تحقیقاتی متمرکز بر بررسی نگرش نسبت به ارتباطات آنلاین در بین دانش‌آموزان با استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی به طور فزاینده‌ای رایج می‌شود. در حالی که مطالعات قبلی بر ارزیابی مهارت‌های ارتباطی آنلاین متمرکز شده‌اند، مطالعات اخیر شامل ارتباطات آنلاین در محیط دانشگاهی است. Ceyhan (2011) مطالعه‌ای در محیط دانشگاهی انجام داد تا بررسی کند که آیا مهارت‌های ارتباطی درک شده توسط دانش‌آموزان در رابطه با اهداف اصلی استفاده از اینترنت متفاوت است یا خیر. نتایج تحقیقات نشان می‌دهد که دانش‌آموزان برای برقراری روابط بین فردی مؤثر با دیگران به مهارت‌های ارتباطی مؤثر نیاز دارند در پژوهشی دیگر روش‌های ارتباطات آنلاین ترجیحی دانشجویان آموزش عالی را بررسی کردند. با توجه به نوع بازخورد منفی را بیشتر از ارتباط چهره به چهره دریافت کردند. یک مطالعه قبلی با انجام مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با کارفرمایان از بخش‌های مختلف، تعادل بین مهارت‌های حرفه‌ای و شخصی را بررسی کرد. مصاحبه‌ها جنبه‌های زیادی را در رابطه با مهارت‌های انگیزشی و افکار منطقی نشان داد: رویکرد انتقادی، گوش دادن فعال، قاطعیت، نگرش فعال،

حس تعلق و شادی آن‌ها ضروری است. مهارت‌های ارتباطی اصلی متنوع است و شامل رفتار غیرکلامی، پرسش، تقویت، توضیح دادن، خودافشاگری، گوش دادن، شوخ طبعی و خنده و متقاعدسازی می‌شود. یک مهارت ارتباطی نشان دهنده توانایی دانش‌آموز برای یادگیری در سطح ارتباط شفاهی، ارتباط نوشتاری و ارائه است. مهارت‌های ارتباط مؤثر به رفتارهای گوش دادن و پاسخگویی مناسب اشاره دارد که روابط بین افراد را تسهیل می‌کند (Ceyhan, 2011).

مطالعه‌ای با عنوان بهبود حرمت خود و خودکارآمدی در نوجوانان انجام دادند. آنان با استفاده از برنامه‌های هنر درمانگری شناختی رفتاری، بر روی ۲۰ نوجوان که به طور تصادفی از مراکز شبانه‌روزی پسران بی‌سرپرست انتخاب شده بودند، پس از پایان جلسه مداخله دریافتند که خودکارآمدی و حرمت خود در نوجوانان و توانایی ابراز خود و مثبت اندیشی در نزد آن‌ها افزایش یافت.

ارتباطات آنلاین به توانایی افراد برای درگیر شدن در عمل انتقال اطلاعات اشاره دارد. ارتباط چهره به چهره همزمان است زیرا زمانی اتفاق می‌افتد که فرستنده و گیرنده همزمان در یک مکان باشند. این شکل از ارتباط به فرستنده و گیرنده اجازه می‌دهد تا به نشانه‌هایی مانند حالات چهره و لحن صدا توجه کنند، بنابراین زمینه را به پیام شفاهی اضافه می‌کند. در ارتباطات آنلاین، فرستنده و گیرنده لازم نیست همزمان در یک مکان باشند که امکان غلبه بر موانعی را که در ارتباط چهره به چهره نهفته است، فراهم می‌کند. ارتباطات شخصی را که به ارتباط بین دو یا چند نفر اشاره دارد و ارتباط غیر شخصی که به ارتباط با واسطه یک محیط فنی اشاره دارد، متمایز کردند. اگر روش‌های سنتی ارتباط مانند نامه، تلگراف و تماس‌های تلفنی در محیط آنلاین خاص باشد، از وسایل ارتباطی نوآورانه‌ای مانند جلسات ویدیویی در محیط آنلاین استفاده می‌شود. ارتباطات آنلاین شامل کنترل بیشتر بر ارائه خود، ناشناس بودن بیشتر، ریسک اجتماعی کمتر، خود صمیمی‌تر و شدیدتر، افشای کمتر و مسئولیت اجتماعی در مقابل دیگران در مقایسه با ارتباطات رو در رو سنتی است (Li و همکاران، 2022).

ارتباطات مجازی امکان گسترش فضای چهره به چهره را فراهم می‌کند که دانش‌آموزان را به بزرگ‌ترین مصرف‌کنندگان ارتباطات آنلاین تبدیل می‌کند. فرآیند برقراری ارتباط با دانشجویان به صورت آنلاین نیازمند برنامه‌ریزی بیشتری نسبت به برقراری ارتباط حضوری با دانش‌آموزان است. مزیت اصلی ارتباط چهره به چهره این است که معلم می‌تواند از زبان بدن و حالات چهره برای انتقال پیام به دانش‌آموزان استفاده کند. نشانه‌های غیرکلامی به معلم کمک می‌کند تا آموزش را بهترین

رسیده است که برخی وظایف را به صورت سیستماتیک انجام می‌دهند و برخی دیگر از رویکرد منظم نظام‌مند سرپیچی می‌کنند (Zhang, ۲۰۱۰).

تئوری خودگردانی ذهنی سبک‌های تفکر را به پنج بعد کلی تقسیم کرده است:

- کارکردها
- اشکال
- سطوح
- حوزه‌ها
- یادگیری‌ها

این سبک‌های تفکر (کارکردها، اشکال، سطوح، حوزه‌ها و یادگیری‌ها) به شیوه‌ای متفاوت بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و با یکدیگر ارتباط دارند و گاهی اوقات همزیستی می‌کنند که با موقعیت‌ها متفاوت است، این نظریه بیشتر این ابعاد گسترده سبک‌های تفکر را به ۱۳ سبک تفکر تقسیم می‌کند، یعنی سبک‌های تفکر قانون‌گذاری، اجرایی، قضایی، سلسله‌مراتبی، سلطنتی، آنا‌رشی، الیگارش‌ی، محلی، جهانی، بیرونی، درونی، محافظه‌کارانه و سبک‌های تفکر لیبرال (Sternberg, ۲۰۰۹).

از این نظریه، از نوع کارکردی سبک‌های تفکر استفاده شده است که شامل سبک‌های تفکر قانون‌گذاری، اجرایی و قضایی است (Sternberg, ۲۰۰۹) در سبک تفکر قانون‌گذاری، افراد وظایف را به شیوه‌ای منحصر به فرد، بدیع و خلاقانه انجام می‌دهند. افراد دارای سبک تفکر اجرایی با قوانینی که جامعه تعیین می‌کند، با موقعیت برخورد می‌کنند. سبک تفکر قضایی به فرد این امکان را می‌دهد که برای استراتژی‌ها و هنجارهای موجود ارزشی، تحلیلی، قضاوتی و مقایسه‌ای داشته باشد. افراد مختلف مشاغل مختلفی را انتخاب می‌کنند و بسته به ظرفیت‌ها و توانایی‌های خود با توجه به انتخاب‌های شغلی خود، وظایف را به روش‌های مختلف انجام می‌دهند یا انجام می‌دهند. حرفه‌ای‌ها بسته به فعالیت‌های مرتبط با شایستگی‌ها و توانایی‌هایشان متفاوت کار می‌کنند. سبک‌های مختلف تفکر و سایر توانایی‌های شناختی توسط مشاغل مختلف تقویت می‌شوند (Sternberg, ۲۰۰۹).

سبک‌های تفکر کارگران سطح بالا بیان می‌کند که آن‌ها ویژگی واقع‌گرایی را در حین انجام یک کار انتخاب می‌کنند. سبک‌ها و توانایی‌های شناختی نیز در متخصصان شاغل در مناطق روستایی و شهری متفاوت است. سبک‌های شناختی به شیوه‌ای استراتژیک و پایدار توسط متخصصانی که در حل مسئله و تکمیل کار به دنبال کمک هستند ترجیح داده می‌شود. این سبک‌ها ویژگی‌های خاص شخصیتی هستند که با گذشت زمان قابل تغییر نیستند (Zhang, ۲۰۰۱). سبک‌های شناختی

خلاقیت، سازگاری، مسئولیت‌پذیری، توانایی تیمی، تجزیه‌وتحلیل و ترکیب، Vlachopoulos و Makri (۲۰۱۹) تحقیقات کیفی را برای کشف جنبه‌های چند بعدی ارتباط در محیط‌های یادگیری آنلاین در آموزش عالی از راه دور و اشکال مختلف تعامل درگیر انجام دادند. هدف مطالعه دیگری که توسط Kaufmann (۲۰۲۱) پیشنهاد شد، شناسایی عناصر تعاملی بود که دانش‌آموزان هنگام برقراری ارتباط با مربی و همسالان خود در یک کلاس آنلاین برای آن‌ها آمادگی بهتر و کمتری دارند. Hurajova و همکاران (۲۰۲۲) نشان داد شرکت‌کنندگانی که ارتباط آنلاین را ترجیح می‌دادند، نسبت به افرادی که تعاملات چهره به چهره را ترجیح می‌دادند، مهارت‌های اجتماعی کمتری داشتند. تعامل اجتماعی آنلاین توسط افرادی که فاقد مهارت‌های ارائه خود هستند ترجیح داده می‌شود که ممکن است منجر به افزایش استفاده اجباری از اینترنت و ایجاد اثرات منفی شود. فقدان مهارت‌های اجتماعی می‌تواند فرد را مستعد ایجاد ترجیح برای ارتباطات آنلاین کند. همچنین یک ارتباط مثبت متوسط بین ترجیح برای تعامل اجتماعی آنلاین و تمایل به ملاقات با مردم، ابراز احساسات و نظرات یافت شد (Hurajova و همکاران، ۲۰۲۲).

سبک‌های تفکر

سبک‌های تفکر را می‌توان روش‌های مطلوب استفاده از توانایی‌ها و مهارت‌های انسانی توصیف کرد که به افراد در تفسیر و درک موقعیت‌ها کمک می‌کند، آن‌ها روش‌های ترجیحی هستند که در آن‌ها یک فرد از ظرفیت و توانایی فکری برای حل یک مشکل استفاده می‌کند. آن‌ها به افراد در درک اطلاعات، حل مسئله، تصمیم‌گیری، برنامه‌ریزی و ارتباط مؤثر کمک می‌کنند. هر فردی با مشکلات / موقعیت‌ها سروکار دارد و سعی می‌کند آن‌ها را به روش منحصر به فرد خود حل کند (Sternberg, ۲۰۰۹). به نظر می‌رسد که افراد به طور کلی دارای سطح هوشی برابر هستند، اما توانایی آن‌ها برای تمرکز و حل مسئله متفاوت است. برخی از افراد وظایف خود را به شیوه‌ای منحصر به فرد انجام می‌دهند که منعکس‌کننده خلاقیت آن‌ها است، درحالی‌که برخی دیگر بسته به توانایی‌هایی که دارند، ممکن است کار را به روش‌های بسیار کلاسیک و سنتی انجام دهند. سبک‌های تفکر را نمی‌توان به‌عنوان یک توانایی واحد در نظر گرفت، بلکه آن‌ها توانایی‌های جمعی هستند که افراد دارند (Zhang, ۲۰۱۰). پژوهشگران مختلفی که در زمینه سبک‌های تفکر کار می‌کنند، کار ستودنی انجام داده‌اند و این حوزه از سبک‌ها را بسیار انتقادی ارزیابی کرده‌اند. مطالعات مربوط به تفاوت‌های فردی در سبک‌های تفکر به این نتیجه

قربانی (۱۴۰۱) به تعیین تأثیر طرحواره درمانی و آموزش مهارت‌های میان فردی بر کاهش نگرش‌های ناکارآمد و نیز مقایسه میزان اثربخشی این دو روش بر کاهش نگرش‌های ناکارآمد پرداختند. این پژوهش شبه آزمایشی، بر اساس طرح پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل انجام گرفت. جامعه آماری شامل ۲۰۰ دختر نوجوان که در نیمه نخست ۱۳۹۷ به دفتر مشاوره واقع در شهر قوچان مراجعه نمودند. در مورد تمام اعضای جامعه آماری پرسشنامه نگرش‌های ناکارآمد (DAS-26) اجرا گردید و از این تعداد، ۶۰ نفر که نمره نگرش‌های ناکارآمد آن‌ها بالاتر بود انتخاب شدند و بر اساس جدول اعداد تصادفی در قالب دو گروه آزمایشی و یک گروه کنترل (هر کدام ۲۰ نفر) سازمان‌دهی گردیدند. ابزار گردآوری اطلاعات، پرسشنامه نگرش‌های ناکارآمد بود. گردآوری داده‌ها در مدت ۵۰ روز در نیمه دوم سال ۱۳۹۷ انجام گرفت. در تحلیل آماری داده‌های پژوهش، از روش آماری تحلیل کوواریانس یک راهه استفاده شد. یافته‌ها حاکی از آن است که تفاوت مشاهده شده بین دو گروه آزمایشی طرحواره درمانی (با میانگین ۵۵/۶۵) و گروه آزمایشی آموزش مهارت‌های میان فردی (بامیانگین ۹۴/۲۵) معنی‌دار بوده و تفاوت هر کدام از میانگین‌های دو گروه آزمایشی با میانگین گروه کنترل نیز معنی‌دار بود. این پژوهش نشان داد که تأثیر طرحواره درمانی بر کاهش نگرش‌های ناکارآمد بیشتر از آموزش مهارت‌های میان فردی بود.

بنی‌سی (۱۴۰۰) به بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر استرس ناشی از کرونا در دانشجویان پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی پرداختند. این مطالعه نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران که در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند. نمونه پژوهش ۱۷۰ نفر بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب و به صورت تصادفی با کمک قرعه‌کشی در دو گروه ۸۵ نفری شامل گروه‌های آزمایش و کنترل جایگزین شدند. گروه آزمایش ۴ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به مدت یک ماه تحت آموزش مهارت‌های ارتباطی قرار گرفت و گروه کنترل در این مدت آموزشی ندید و در لیست انتظار برای آموزش ماند. ابزارهای پژوهش فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی و مقیاس استرس کرونا بود. داده‌ها با آزمون‌های کای اسکوئر، تی مستقل و تحلیل کوواریانس تک متغیری در نرم‌افزار SPSS-26 تحلیل شدند. یافته‌های آزمون‌های کای اسکوئر و تی مستقل نشان داد که گروه‌های آزمایش و کنترل از نظر جنسیت و میانگین سنی تفاوت معنی‌داری نداشتند (۰/۰۵). همچنین، یافته‌های آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری نشان داد که آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث

برنامه‌ریزان، طراحان، حسابداران و مهندسان ماشین در مقایسه با تفکر واگرا، نشانه‌های بیشتری به سمت تفکر همگرا نشان می‌دهند. افراد حرفه‌ای مانند حسابداران دارای سبک‌های شناختی سیستماتیک هستند که وظایف را به شیوه‌ای کارآمد و سازمان‌یافته با به‌کارگیری هنجارها در طبقه‌بندی و تجزیه و تحلیل راه‌حل‌ها انجام می‌دهند. هنرمندان دارای سبک‌های شناختی شهودی هستند که به آن‌ها در تجزیه و تحلیل و ارائه راه‌حل‌ها با پیوند دادن قطعات به شیوه‌ای جامع کمک می‌کند. سبک‌های شناختی دانشجویان مدیریت و مهندسی ترجیحات متفاوتی از خود نشان می‌دهند. سبک‌های قضایی، سلسله‌مراتبی و قانون‌گذاری در دانشجویان مدیریت یافت می‌شود. سبک‌های سلطنتی و محلی در اختیار دانشجویان مهندسی قرار می‌گیرد.

پیشینه تجربی پژوهش

بنیسی و همکاران (۱۴۰۱) به بررسی تأثیر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر اضطراب و استرس کرونا در دانشجویان واحد علوم پزشکی پرداختند. این مطالعه نیمه‌آزمایشی با طرح پیش‌آزمون-پس‌آزمون با گروه کنترل بود. جامعه پژوهش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم پزشکی تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۴۰۱ بودند. نمونه پژوهش ۱۷۰ نفر بودند که با روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب و به صورت تصادفی با کمک قرعه‌کشی در دو گروه ۸۵ نفری شامل گروه‌های آزمایش و کنترل جایگزین شدند. گروه آزمایش ۴ جلسه ۹۰ دقیقه‌ای به مدت یک ماه تحت آموزش مهارت‌های ارتباطی قرار گرفت و گروه کنترل در این مدت آموزشی ندید و در لیست انتظار برای آموزش ماند. ابزارهای پژوهش فرم اطلاعات جمعیت‌شناختی، سیاهه اضطراب و مقیاس استرس کرونا بود. داده‌ها با آزمون‌های کای اسکوئر، تی مستقل و تحلیل کوواریانس تک متغیری در نرم‌افزار SPSS-26 تحلیل شدند. یافته‌های آزمون‌های کای اسکوئر و تی مستقل نشان داد که گروه‌های آزمایش و کنترل از نظر جنسیت و میانگین سنی تفاوت معنی‌داری نداشتند ($P > 0.05$). همچنین، یافته‌های آزمون تحلیل کوواریانس تک متغیری نشان داد که آموزش مهارت‌های ارتباطی باعث کاهش اضطراب و استرس کرونا در دانشجویان پزشکی شد ($P < 0.01/0$). نتایج حاکی از نقش مؤثر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر کاهش اضطراب و استرس کرونا در دانشجویان پزشکی بود. بنابراین، متخصصان سلامت می‌توانند از روش آموزش مهارت‌های ارتباطی در کنار سایر روش‌های آموزشی مؤثر برای بهبود ویژگی‌های روانشناختی مرتبط با کرونا استفاده کنند.

کالموگروف اسمیرنف، آتک نمونه‌ای، ضریب همبستگی پیرسون، رگرسیون، نرم‌افزار آماری SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. نتایج بدست آمده نشان داد که بین نوع ساختار سازمانی و میزان هوش هیجانی در بین مدیران مناطق آموزش و پرورش شهر تهران، رابطه معنی‌داری وجود دارد. ساختار سازمانی مناطق آموزش و پرورش شهر تهران به میزان زیادی بر قواعد و مقررات و به میزان کمی بر شایستگی فنی استوار است. میزان هوش هیجانی مدیران مناطق آموزش و پرورش شهر تهران در حد بالایی می‌باشد.

در پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر سبک‌های شناختی و سبک‌های فراشناخت بر سبک‌های تفکر را به منظور پی بردن به ترجیح سبک‌های مختلف تفکر در افراد حرفه‌ای در پست‌های اجرایی در زمینه بررسی شکاف پژوهشی صورت گرفت. نرم‌افزار Smart PLS 3.3.2 برای اجرای مدل‌سازی معادلات ساختاری حداقل مربعات جزئی (PLS-SEM) برای چارچوب تحقیقاتی بر روی نمونه‌ای از ۴۵۳ متخصص ارشد اجرایی که در شرکت‌های مختلف دولتی و خصوصی در شمال هند کار می‌کنند، استفاده شده است. شش فرضیه در این پژوهش مطرح شد. PLS-SEM پنج فرضیه از شش فرضیه را بر اساس مدل‌های مربوطه پشتیبانی می‌کند. نتایج نشان می‌دهد که مهارت‌های شناختی و فراشناختی حرفه‌ای‌ها بر سبک‌های تفکر آن‌ها تأثیر می‌گذارد. این مطالعه استقرار محل کار وظیفه محور را به عنوان راه‌حلی برای توسعه بهره‌وری سازمانی تشویق می‌کند. هنگامی که در سازمان‌ها تمرین می‌شود، انتظارات محیط کار و الزامات سازمانی را افزایش می‌دهد و خلاقیت بیشتری را به وجود می‌آورد. مفاهیم، محدودیت‌ها و پیشنهادات برای تحقیقات آینده نیز اضافه شده است.

در پژوهشی در سال (۲۰۲۲) که به بررسی مهارت‌های ارتباطی آفلاین و آنلاین دانشجویان در آموزش عالی می‌پردازد، در مجموع ۴۰۲ دانشجوی کارشناسی و کارشناسی ارشد از برنامه‌های تحصیلی مختلف مانند علوم تربیتی، زبان شناسی، علوم ارتباطات و روابط عمومی در این نظرسنجی شرکت کردند. این ارزیابی بر اساس مقیاس مهارت‌های ارتباطی آنلاین و آفلاین بود که شامل چهار مؤلفه اجتماعی‌پذیری، رمزگشایی احساسات، خودافشایی و ابراز وجود بود. روش آماری ناپارامتریک برای بررسی تفاوت‌های بالقوه بین مهارت‌های ارتباطی آنلاین و آفلاین دانش‌آموزان برای متغیرهای ارزیابی شده اجتماعی‌پذیری، تشخیص احساسات، خودافشایی و ابراز وجود استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌های آماری منجر به نتایج زیر شد: جامعه پذیری آنلاین به طور قابل توجهی بالاتر. قاطعیت آنلاین به طور قابل توجهی بالاتر. تشخیص احساسات آفلاین به طور قابل

کاهش استرس کرونا دانشجویان پزشکی شد (۰/۰۵). نتایج حاکی از نقش مؤثر آموزش مهارت‌های ارتباطی بر کاهش استرس کرونا در دانشجویان پزشکی بود. بنابراین، متخصصان حوزه سلامت روان می‌توانند از آموزش مهارت‌های ارتباطی به جهت کاهش مشکلات مرتبط با شیوع ویروس کرونا در بین جامعه سلامت استفاده نمایند.

بنیسی و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی تأثیر آموزش فلسفه به کودک بر تحمل ابهام و مهارت‌های اجتماعی پرداختند. پژوهش حاضر از نظر هدف، کاربردی و از نظر روش گردآوری داده‌ها به صورت نیمه آزمایشی، از نوع پیش‌آزمون و پس‌آزمون با گروه کنترل و آزمایش بود. جامعه آماری شامل تمامی دانش‌آموزان دوره اول متوسطه منطقه ۳ تهران در نیمسال اول سال تحصیلی ۹۸-۱۳۹۷ بود (N=۶۵۰۰). حجم نمونه ۳۰ نفر در نظر گرفته شد و برای نمونه‌گیری از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای تصادفی استفاده شد. ابزار گردآوری داده‌ها، پرسشنامه تحمل ابهام McLean (۱۹۹۳)، پرسشنامه مهارت‌های اجتماعی Mattson (۱۹۸۳) و یک دوره آموزش فلسفه برای گروه آزمایش به مدت ۱۳ جلسه ۶۰ دقیقه‌ای که بر اساس «طرح درس‌های فلسفه برای کودکان» تدوین شده بود شرکت داده شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش آماری تحلیل کوواریانس استفاده شد. نتایج به دست آمده نشان داد که آموزش فلسفه بر تحمل ابهام و مهارت‌های اجتماعی تأثیر دارد. اعمال این روش آموزشی موجب بهبود تحمل ابهام و مهارت‌های اجتماعی شد. بنابراین باید برای بهبود بخشیدن به تحمل ابهام و مهارت‌های اجتماعی که هدف از کسب آن‌ها شکوفایی ذهنی است، استفاده کرد و روش آموزش فلسفه را راهکاری مفید در نظام آموزشی کشور دانست.

بنیسی (۱۳۹۲) به تعیین رابطه بین نوع ساختار سازمانی و میزان هوش هیجانی در بین مدیران مناطق آموزش و پرورش شهر تهران پرداختند. روش تحقیق از نظر شیوه گردآوری اطلاعات توصیفی (همبستگی) و از نظر هدف کاربردی بوده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه مدیران مناطق آموزش و پرورش شهر تهران به تعداد ۱۹۲ نفر بوده است که حجم نمونه مطابق با جدول «مورگان» ۱۲۷ نفر برآورد شد و این تعداد به روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای و تصادفی طبقه‌ای ساده از بین جامعه آماری انتخاب شدند. ابزار گردآوری داده‌ها، دو پرسشنامه محقق ساخته بر مبنای مدل ساختار سازمانی ریچارد هال، مشتمل بر ۲۴ سؤال با ضریب آلفای ۰/۸۱ و هوش هیجانی گلمن مشتمل بر ۲۵ گویه با ضریب آلفای ۰/۸۵ در طیف ۵ درجه‌ای لیکرت بوده است. داده‌های گردآوری شده به کمک روش‌های آمار توصیفی و استنباطی هم‌چون آزمون

خرده‌مقیاس هوش‌های چندگانه گاردنر در ادامه به صورت مختصر توضیح داده شده است.

۱. هوش زبانی یا کلامی: هوش زبانی یا کلامی شامل حساسیت به زبان گفتاری یا نوشتاری، توانایی یادگیری زبان‌ها، اندیشیدن در قالب کلمات و استفاده از زبان به طور مؤثر برای فهماندن مقاصد خود به دیگران و درک مقاصد آنان جهت دستیابی به اهداف خاص می‌باشد. نویسندگان، روزنامه‌نگاران، شعرا و سخنوران در بین کسانی هستند که گاردنر فکر می‌کند هوش کلامی بالایی دارند.

۲. هوش منطقی-ریاضی: هوش منطقی-ریاضی شامل توانایی درک اصول علت و معلولی، ظرفیت و توانایی تحلیل مسائل و مشکلات به صورت منطقی، توانایی استدلال کمی و ریاضی، انجام عملیات ریاضی می‌باشد؛ به عبارت دیگر، هوش منطقی-ریاضی به توانایی تشخیص الگوها، استدلال استقرایی و تفکر منطقی اشاره می‌کند. این نوع هوش اغلب با تفکر علمی و ریاضی تداعی می‌شود.

۳. هوش موسیقایی: هوش موسیقایی شامل توانایی پردازش ذهنی موسیقی برای شناسایی الگوها و همچنین توانایی بخاطر سپردن این الگوها و حتی دست‌کاری و کنترل این الگوها، مهارت در آفریدن و نقد و بررسی الگوهای موسیقایی و ارج‌گذاری موسیقی می‌باشد. بر اساس نظر گاردنر هوش موسیقایی اغلب ساختاری موازی با هوش کلامی یا زبانی دارد.

۴. هوش بدنی-جنبشی: هوش بدنی-جنبشی شامل توانایی استفاده ماهرانه از حرکات بدن و کارکردن با اشیاء، توانایی استفاده از قسمتی یا تمامی بدن برای حل یک مسئله یا تولید یک فرآورده می‌باشد.

۵. هوش فضایی: هوش فضایی شامل توانایی بازنمایی جنبه‌های فضایی دنیا در ذهن خود، توانایی تشخیص جزئیات امور و تجسم و تغییر اشیاء دیداری به طور ذهنی و همچنین توانایی تفکر سه‌بعدی می‌باشد.

۶. هوش میان‌فردی: هوش میان‌فردی به توانایی درک قصدها، انگیزه‌ها و تمایلات دیگران و تعامل اثربخش با آن‌ها اشاره می‌کند. درک اشخاص دیگر یعنی اینکه آن‌ها چه کار می‌توانند انجام دهند، چگونه با دنیا و دیگران رابطه برقرار می‌کنند، واکنش احتمالی آن‌ها چیست، چه چیزی را دوست دارند، از چه چیزی اجتناب می‌کنند و چه احساسی دارند. این نوع هوش امکان می‌دهد تا افراد به طور موثری با دیگران کار کنند. مربیان فروشندگان، روحانیون، سیاستمداران و مشاوران همگی هوش میان‌فردی بالایی را نیاز دارند.

۷. هوش درون‌فردی: هوش درون‌فردی شامل توانایی آگاه شدن از احساس‌ها، انگیزه‌ها و امیال خود و هدایت اثر بخش

توجهی بالاتر. خودافشایی آفالین به میزان قابل توجهی بالاتر. دانشجویان کارشناسی نسبت به دانشجویان کارشناسی ارشد مهارت‌های آنالین به طور قابل توجهی بالاتری داشتند؛ و تفاوت‌های زیادی بین رشته‌های مختلف تخصصی وجود داشت.

روش تحقیق

پژوهش حاضر، پژوهشی نیمه آزمایشی از طریق جای گماری تصادفی گروه نمونه در دو گروه آزمایش و کنترل، به شیوه پیش‌آزمون و پس‌آزمون اجرا خواهد شد.

لذا در این پژوهش ابتدا با نظر استاد راهنما موضوع انتخاب و فرایند پروپوزال انجام گردید. در مرحله گردآوری اطلاعات با نظر استاد راهنما پژوهش اجرا شد.

جامعه آماری و حجم نمونه

جامعه آماری دانش‌آموزان و معلمان مدارس دخترانه ابتدایی منطقه ۱۱ شهر تهران می‌باشد. روش نمونه‌گیری به شیوه تصادفی خوشه‌ای چندمرحله‌ای بود.

ابزار پژوهش

ابزار پژوهش پرسشنامه هوش‌های چندگانه عابدی (۱۳۹۰)، می‌باشد که قبل و بعد از آموزش برنامه توانمندی‌های شناختی هوش‌های چندگانه در گروه آزمایش و هم‌زمان بدون ارائه آموزش در گروه کنترل اجرا خواهد شد.

روایی و پایایی

مقیاس‌های مختلف این پرسشنامه را تحلیل عاملی کرد. در نتیجه این تحلیل ۱۶ سوال به دلیل بار عاملی پایین‌تر از ۰/۳ و همچنین بار عاملی مشترک بر روی بیش از یک عامل حذف شدند. در این پرسشنامه برای نمره‌گذاری پاسخ سوالات از مقیاس پنج‌درجه‌ای استفاده شد (همیشه=۵، معمولاً=۴، نسبتاً=۳، بعضی وقت‌ها=۲ و به ندرت=۱). Yeshil و Kurkmaz (۲۰۱۰) ضریب آلفای مقیاس‌های پرسشنامه را در دامنه‌ای بین ۰/۷۸ تا ۰/۹۶ گزارش کرده‌اند. در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرانباخ برای خرده‌مقیاس‌های پرسشنامه هوش‌های چندگانه در دامنه‌ای بین ۰/۸۷ تا ۰/۹۵ و ضریب همبستگی بعد از چهار هفته بازآزمایی در دامنه‌ای بین ۰/۶۸ تا ۰/۸۹ به دست آمد. تعداد سوال‌ها و نتایج حاصل از روش همسانی درونی (ضرایب آلفای کرانباخ) و بازآزمایی هر کدام از خرده‌مقیاس‌ها در جدول ۱ نشان داده شده است. هر یک از این هشت

۸. هوش طبیعت‌گرایانه: هوش طبیعت‌گرایانه شامل توانایی مشاهده الگوها در طبیعت و درک نظام‌های طبیعی و دنیای مدرن از راه تمیز قائل شدن بین موجودات زنده و غیر زنده و اشیای ساخته شده دست انسان و دسته‌بندی کردن آن‌ها می‌باشد.

زندگی می‌باشد (دانستن اینکه چه کسی هستید، توانایی‌ها و ناتوانی‌های شما در چیست، آرزوها و هدف‌هایتان کدام‌اند، چه احساسی دارید، از چه چیزی اجتناب می‌کنید و در شرایط مختلف چگونه واکنش نشان می‌دهید).

جدول (۱) آلفای کرونباخ

پس آزمون		پیش آزمون		گواه	سبک‌های تفکر
تعداد	آلفای کرونباخ	تعداد	آلفای کرونباخ		
۳	۰/۷۶۶	۳	۰/۷۲۷	گواه	سبک‌های تفکر
۳	۰/۷۶۹	۳	۰/۷۲۶	تجربی	
۹	۰/۹۴۴	۹	۰/۹۳۲	گواه	هوش هیجانی
۹	۰/۹۵۳	۹	۰/۸۷۴	تجربی	

فرضیه‌های آماری استفاده می‌شود و از آزمون لوین برای سنجش و همگونی واریانس‌ها و از آزمون کولموگروف-اسمیرنوف جهت بررسی نرمال بودن توزیع متغیرها، تحلیل کوواریانس جهت بررسی معنی‌دار بودن تفاوت متغیرها استفاده می‌شود.

باتوجه به اینکه مقدار آلفای کرونباخ برای تمام متغیرها بیشتر از ۰/۷ می‌باشد روایی و پایایی مناسب برای پرسشنامه‌های حاضر وجود دارد.

جهت تجزیه و تحلیل داده‌های آماری

با توجه به اینکه روش پژوهش این تحقیق روش نیمه آزمایشی است، حجم نمونه در هر گروه باید حداقل ۱۵ نفر انتخاب شود، لذا در هر گروه ۱۵ دانش‌آموز به شیوه تصادفی به‌عنوان نمونه آماری انتخاب می‌شود و تحلیل واریانس استفاده می‌شود. از روش‌هایی که در آمار توصیفی به‌کاربرده می‌شود می‌توان از جدول توزیع فراوانی، درصد، میانگین و انحراف معیار نام برد. هدف از این تحلیل ارزیابی طیف جنسیتی، تحصیلی و جمعیت شناختی نمونه‌های مورد مطالعه است به‌طوری‌که بتوان در نگاهی توصیفی، نمایی کامل از آزمودنی‌ها به دست آورد. در بخش آمار استنباطی از نرم‌افزار اس پی اس جهت آزمون

آزمون آماری فرضیه اصلی

- بین اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های تفکر رابطه وجود دارد.

برای اثبات این فرضیه با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری، رابطه آموزش مهارت‌های ارتباطی بر افزایش سبک‌های تفکر در دو گروه گواه و تجربی استفاده شد که جدول ۲ نتایج آنرا نشان می‌دهد.

جدول ۲ نتایج تحلیل کوواریانس چند متغیری برای بررسی تفاوت نمره پس آزمون سبک‌های تفکر در دو گروه گواه و تجربی

ارزش	F	df	خطای درجه آزادی	Sig.	مجذور اتا
۰/۸۲۱	۵۷/۳۲۱	۲/۰۰	۲۵/۰۰	۰/۰۰۰	۰/۸۲۱
۰/۱۷۹	۵۷/۳۲۱	۲/۰۰	۲۵/۰۰	۰/۰۰۰	۰/۸۲۱
۴/۵۸۶	۵۷/۳۲۱	۲/۰۰	۲۵/۰۰	۰/۰۰۰	۰/۸۲۱
۴/۵۸۶	۵۷/۳۲۱	۲/۰۰	۲۵/۰۰	۰/۰۰۰	۰/۸۲۱

گروه نشان می‌دهد که اندازه اثر برنامه آموزش مهارت ارتباطی بر سبک‌های تفکر و هوش‌گاردنر ۸۲ درصد می‌باشد؛ اما برای پی بردن به اینکه از لحاظ کدامیک از دو متغیر بین دو گروه تفاوت وجود دارد. جدول ۳ آمده است.

مطابق جدول ۲ سطح معنی‌داری در همه ی آزمون‌ها ($p < 0.05$) بیانگر این است که بین گروه‌های گواه و آزمون، حداقل در یکی از مؤلفه‌های سبک‌های تفکر و هوش‌گاردنر تفاوت معنی‌دار وجود دارد. همچنین مجذور اتای ۰/۸۲۱ برای

جدول ۳ نتایج آزمون کوواریانس یک متغیر برای بررسی تفاوت نمره پس آزمون سبک‌های تفکر بین دو گروه گواه و تجربی

Eta	P	F	MS	df	SS	متغیر	
۰/۵۶۷	۰/۰۰۰	۳۴/۰۱۶	۱۵۰۷/۷۳۵	۱	۱۵۰۷/۷۳۵	سبک‌های تفکر	گروه
			۴۴/۳۲۴	۲۶	۱۱۵۲/۴۳۰	سبک‌های تفکر	خطا
				۳۰	۷۵۳۴۸/۰۰۰	سبک‌های تفکر	کل

ارتباطی بر دو متغیر سبک‌های تفکر و هوش گاردنر تأثیر گذار است؛ و فرضیه اصلی تأیید می‌شود.

- آزمون آماری فرضیه فرعی اول

- بین اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های تفکر رابطه وجود دارد.

همان‌طور که در جدول ۳ مشاهده می‌شود سطح معنا داری برای هر دو متغیر سبک‌های تفکر و هوش گاردنر کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد که این نشان تفاوت بین دو حالت پس آزمون و پیش آزمون در گروه تجربی می‌باشد؛ یعنی برنامه آموزش مهارت

جدول ۴ نتایج تجزیه و تحلیل کوواریانس جهت مقایسه میانگین نمرات پس آزمون

Eta	P	F	MS	df	SS	منبع
۰/۵۶۸	۰/۰۰۰	۱۷/۷۵۹	۷۷۵/۱۴۴	۲	^a ۱۵۵۰/۲۸۷	مدل تصحیح شده
۰/۱۴۴	۰/۰۴۲	۴/۵۴۰	۱۹۸/۱۵۰	۱	۱۹۸/۱۵۰	عرض از مبدأ
۰/۲۲۷	۰/۰۰۹	۷/۹۴۹	۳۴۶/۹۵۴	۱	۳۴۶/۹۵۴	پیش آزمون مهارت‌های اجتماعی
۰/۵۶۱	۰/۰۰۰	۳۴/۴۵۸	۱۵۰۴/۰۶۶	۱	۱۵۰۴/۰۶۶	گروه
			۴۳/۶۴۹	۲۷	۱۱۷۸/۵۱۳	خطا
				۳۰	۷۵۳۴۸/۰۰۰	کل
				۲۹	۲۷۲۸/۸۰۰	کل تصحیح شده

دو گروه در پس آزمون وجود دارد؛ بنابراین فرضیه صفر رد و فرض مقابل تأیید می‌شود. به این معنا که برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی بر سبک‌های تفکر مؤثر است. (میزان تأثیر ۵۶ درصد) برای نشان دادن زیر مؤلفه‌ها جدول ۵ آمده است.

همان‌طور که در جدول ۴ مشاهده می‌شود تأثیر نمرات پیش-آزمون بر نمرات پس آزمون معنی‌دار است [P-Value \leq ۰/۰۵]، $F=7/949$. حال می‌توان گفت: همبستگی متغیر همپراش و مستقل رعایت شده است. خط چهارم خروجی اصلی تحلیل کوواریانس است. مقدار F در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ معنادار گزارش شد [F=34/458, P-Value \leq ۰/۰۵]؛ یعنی پس از خارج کردن تأثیر پیش آزمون، اختلاف معناداری بین میانگین نمرات

جدول ۵ نتایج آزمون کوواریانس یک متغیر برای بررسی تفاوت نمره پس آزمون مؤلفه‌های سبک‌های تفکر بین دو گروه گواه و تجربی

Eta	P	F	MS	df	SS	متغیر	
۰/۴۰۳	۰/۰۰۰	۱۶/۸۸۰	۱۲۳/۹۹۲	۱	۱۲۳/۹۹۲	قانونگذاری	گروه
۰/۴۶۸	۰/۰۰۰	۲۱/۹۷۲	۱۵۹/۴۸۷	۱	۱۵۹/۴۸۷	اجرایی	گروه
۰/۴۹۷	۰/۰۰۰	۲۴/۷۵۱	۲۱۵/۹۱۲	۱	۲۱۵/۹۱۲	قضاوت کننده	گروه
			۷/۳۴۶	۲۵	۱۸۳/۶۴۲	قانونگذاری	خطا
			۷/۲۵۸	۲۵	۱۸۱/۴۶۲	اجرایی	خطا
			۸/۷۲۳	۲۵	۲۱۸/۰۸۳	قضاوت کننده	خطا
				۳۰	۸۵۸۵/۰۰۰	قانونگذاری	کل
				۳۰	۸۵۴۷/۰۰۰	اجرایی	کل
				۳۰	۸۳۱۰/۰۰۰	قضاوت کننده	کل

همان‌طور که در جدول ۵ مشاهده می‌شود تأثیر نمرات پیش-آزمون بر نمرات پس‌آزمون برای قانون گذاری $[P\text{-Value} < 0/05]$ با ضریب اتای ۴۰ درصد و اجرایی $[P\text{-Value} > 0/05]$ با ضریب اتای ۴۷ درصد و قضاوت کننده $[P\text{-Value} > 0/05]$ با ضریب اتای ۵۰ درصد گزارش شد؛ یعنی پس از خارج کردن تأثیر پیش‌آزمون، اختلاف معناداری بین میانگین نمرات دو گروه در پس‌آزمون وجود دارد. بر این اساس فرض صفر پژوهش رد و فرض مقابل تأیید می‌شود. به این معنا که برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی بر افزایش مؤلفه‌های سبک‌های تفکر (قانونگذاری، اجرایی و قضاوت کننده تفاوت وجود دارد و با مقایسه میانگین‌ها در جدول توصیفی افزایش آن‌ها مشخص شد.

نتیجه گیری

هوش‌های چندگانه، حوزه ای از روانشناسی تربیتی، توسط هوارد گاردنر در سال ۱۹۸۳ معرفی شد. هفت هوش مختلف را معرفی کرد که نشان دهنده راه‌های متفاوتی است که افراد می‌توانند باهوش باشند از زمان انتشار اولیه او در سال ۱۹۸۳، دو هوش اضافی اضافه شده است که مجموع آن‌ها را به ۹ می‌رساند: کلامی-زبانی، ریاضی-منطقی، موسیقایی، بصری-فضایی، جسمانی-جنبشی، بین فردی، درون فردی، طبیعت‌گرایانه و وجودی؛ نظریه هوش چندگانه، «پیشنهاد می‌کند که دانش‌آموزان به روش‌های مختلف گوش دهند» بر اساس ترکیب ویژه هوش‌های خود. نظریه هوش‌های چندگانه بهترین راه را برای آموزش و برقراری ارتباط با اکثر دانش‌آموزان در محیط‌های متنوع کلاس‌های درس مدرن معرفی می‌کند. نظریه هوش‌های چندگانه مستلزم مطالعه است زیرا پیامدهای گسترده‌ای برای ارتباطات آموزشی دارد. از آنجایی که همه دانش‌آموزان به یک شکل یاد نمی‌گیرند و هر معلم به دلیل ترکیب هوش چندگانه خود، سبک تدریس منحصر به فردی را نشان می‌دهد، کلاس‌های درس در تمام سنین ممکن است طیف گسترده‌ای از هوش را نشان دهند.

این موضوع باید برای آماده‌سازی بهتر معلمان در همه سطوح برای ارائه مطالب "با استفاده از روش‌های مختلف برای مشارکت دادن همه دانش‌آموزان" مورد مطالعه قرار گیرد. معلمان باید بیاموزند که چگونه هوش‌های مختلف را آزمون کنند تا بیشترین تعداد دانش‌آموز ممکن را در فرآیند یادگیری درگیر کنند.

هوش در ابتدا به عنوان ویژگی‌های زبانی و منطقی-ریاضی تعریف شده توسط تست‌های IQ تعریف شد. به جای توصیف هوش به عنوان یک مهارت کلی واحد، نظریه هوش چندگانه

هوش را متشکل از بسیاری از شایستگی‌ها تعریف می‌کند که برای حل «چالش‌ها یا مشکلات واقعی ... و در صورت امکان، تولید محصول قابل قبول» طراحی شده است. گاردنر با رد این تصور که هوش را می‌توان با آزمون‌های استاندارد ارزیابی کرد، نظریه خود را در مورد هوش‌های چندگانه ارائه کرد که به طور سنتی تعداد آن‌ها هفت عدد بود (گاردنر، نقل قول ۱۹۸۳)؛ و بعداً یک مورد هشتم را به فهرست اصلی اضافه کرد (گاردنر، نقل قول ۱۹۹۵). او معتقد است که افراد از نظر ماهیت هوشی که با آن متولد شده‌اند و نحوه تجربه/عملکرد هر فرد متفاوت است. طبق اصل هوش‌های چندگانه، هر کس هر هشت هوش را دارد و می‌تواند از هوش‌های خاصی بیشتر از دیگران استفاده کند.

برای اثبات این فرضیه با استفاده از آزمون تحلیل کوواریانس چند متغیری، رابطه آموزش مهارت‌های ارتباطی بر افزایش سبک‌های تفکر و هوش گاردنر در دو گروه گواه و تجربی استفاده شد، نتایج نشان داد سطح معنا داری برای هر دو متغیر سبک‌های تفکر و هوش گاردنر کمتر از ۰/۰۵ می‌باشد که این نشان تفاوت بین دو حالت پس‌آزمون و پیش‌آزمون در گروه تجربی می‌باشد؛ یعنی برنامه آموزش مهارت ارتباطی بر دو متغیر سبک‌های تفکر و هوش گاردنر تأثیرگذار است؛ و فرضیه اصلی تأیید می‌شود. با تحقیقات دکتر بنیسی و همکاران (۱۴۰۱)، قربانی (۱۴۰۱) دکتر بنی‌سی (۱۴۰۰)، همسو می‌باشد.

فرضیه فرعی اول: بین اثربخشی آموزش مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های تفکر رابطه وجود دارد. نتایج نشان داد برنامه آموزش مهارت‌های ارتباطی بر افزایش مؤلفه‌های سبک‌های تفکر (قانونگذاری، اجرایی و قضاوت کننده تفاوت وجود دارد. با تحقیق دکتر بنیسی و همکاران (۱۴۰۱) و همسو می‌باشد. معلمان زمانی می‌توانند در کار و حوزه کاری خود موفق باشند و بتوانند در این جهان متغیر دوام آورند نیازمند این هستند که درک کاملی از عوامل بیرونی، اقتصادی، فناوری، سیاسی و ... داشته باشند تا بتوانند عملکرد فردی بهتری داشته باشند و در تصمیم‌گیری‌های خود کمترین خطا را داشته باشند که اگر از هوش ریاضی-منطقی و درون فردی بالایی برخوردار باشند، در زمینه اتخاذ تصمیمات منطقی، نظم و ترتیب در امور و ارزیابی اثربخشی برنامه‌ها توانمندتر هستند.

محدودیت‌های پژوهش

۱. تعداد آزمون‌ها و حجم هر گروه از سؤالات زیاد بود بنابراین دانش‌آموزان از پاسخ درست و مناسب به سؤالات طولانی بودن خسته شدن و این امر ممکن است بر روی جواب سوالها تأثیر گذاشته باشد.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می‌دارند.

تعارض منافع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

فهرست منابع

- Avram EM. The Importance of Online Communication in Higher Education. *Netw. Intell. Stud.* 2015; 5: 15-21.
- Benisi P, Shirzad Kobriya B, Mirza SN. The relationship between the type of organizational structure and the level of emotional intelligence among managers of education districts in Tehran. *Training and evaluation season.* 2013; 6(22): 111-132 [Persian]
- Benisi P. The effect of communication skills training on the stress caused by Corona in medical students of Islamic Azad University, Faculty of Medical Sciences. *Curriculum and Educational Planning Research*, 2021; 11(2): 131-146. [Persian]
- Benisi P. The Effect of Teaching Philosophy on the Child on Self-confidence and Social Skills.. *Journal of Social Psychology.* 2018; 2018; 6(50): 45-55. [Persian]
- Burac MAP, Fernandez JM, Cruz MM, Cruz JD. Assessing the impact of e-learning system of higher education institution's instructors and students. *IOP Conf. Ser. Mater. Sci. Eng.* 2019; 482.
- Ceyhan AA. University Students' Problematic Internet Use and Communication Skills according to the Internet Use Purposes. *Educ. Sci. Theory Pract.* 2011; 11: 69-77.
- Benisi P, Khoshgoftar Z, Shahbazi S. The effect of teaching communication skills on anxiety and stress of Corona in students. *Journal of Rehabilitation Research in Nursing*, 2023; 9 (2): 40-32. [Persian]

۲. اجرای این پژوهش بر روی دانش‌آموزان دختران منطقه ۱۰ صورت گرفته است برای اجرای آن در سایر مقاطع تحصیلی و یا جنسیت و موقعیت جغرافیایی باید با احتیاط عمل شود.
۳. جمع آوری اطلاعات پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین صورت گرفت و این کار ممکن است توسط شخص غیر از دانش‌آموز صورت گرفته باشد بنابراین بر نوع نتایج تأثیرگذار بوده است.

پیشنهاد‌های کاربردی

بر اساس فرضیه اول پیشنهاد می‌شود:

۱. به معلمان و مربیان مراکز آموزشی پیشنهاد می‌شود که برای کاربرد و اثر بخشی مهارت‌های ارتباطی ابتدا، هوش‌های چندگانه و میزان آن را مشخص نمایند. تا در نحوه تدریس و برنامه ریزی با توجه به وضعیت دانش‌آموزان عمل نمایند.
۲. یافته‌های این مطالعه ممکن است نور جدیدی را بر شناخت ماهیت هوش‌ها در یک محیط آموزشی، دانش‌آموزان با نیازهای ویژه در این مورد روشن کند. این مطالعه برای مربیانی که دانش‌آموزان را با دانش، مهارت‌ها و نگرش لازم برای دنیای پیچیده درون و بیرون کلاس آماده می‌کنند، مورد توجه ویژه‌ای خواهد بود.
۳. به اساتید پیشنهاد می‌شود در جهت استفاده در اثربخشی ارتباطات در برنامه ریزی آموزشی، هوش‌های چندگانه را در تصمیمات خود مورد ارزیابی قرار دهند.
۴. مهارت‌های ارتباطی، روش آموزش و یادگیری، رویکردی نوآورانه برای آموزش مهارت‌های زندگی ارائه می‌دهد. اگر معلمان سعی کنند تمام هوش‌ها را از طریق وظایف آموزشی که در کلاس‌های درس خود اعمال می‌کنند فعال کنند، می‌توانند رشد انواع هوش‌ها را در دانش‌آموزان خود تحریک کنند. این به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا خود و ویژگی‌های بالقوه خود را بهتر بشناسند و بنابراین از بیشتر توانایی‌ها و فرصت‌های خود استفاده کنند. بر این اساس، نیاز به بررسی روابط بین این توانایی‌ها ادامه دارد. اگرچه این مطالعه موضوع مورد نیاز را با موفقیت بررسی کرد.

پیشنهاد‌های پژوهشی

۱. جامعه آماری این پژوهش دختران پایه بوده است پیشنهاد می‌شود که بر جامعه پسران نیز انجام شود.
۲. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی ارتباط هوش‌های چندگانه و عملکرد مدیران بررسی گردد.
۳. پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آتی با رویکرد شناختی، مهارت‌های ارتباطی و هوش‌های چندگانه بررسی گردد.

- Brief Report: Assessment of a Caregiver-Implemented Intervention for Improving Social Communication Skills in Toddlers and Young Children with Autism. *Journal of Autism and Developmental Disorders*, 2022; 1-9.
- Sternberg RJ. Perspectives on thinking, learning and cognitive styles. Erlbaum. 2009.
- Vlachopoulos D, Makri A. Online communication and interaction in distance higher education: A framework study of good practice. *Int. Rev. Educ*, 2019; 65: 605-632.
- Zhang LF. Further investigating thinking styles and psychosocial development in the Chinese higher education context. *Learning and Individual Differences*, 2010; 20(6): 593-603
- Gorbani A. Comparing the effectiveness of schema therapy and interpersonal skills training on reducing dysfunctional attitudes of adolescent girls. *Quarterly Journal of Health Psychology and Social Behavior*. 2022; 2(4): 17-30. [Persian]
- Hurajova A, Kollarova D, Huraj L. Trends in education during the pandemic: Modern online technologies as a tool for the sustainability of university education in the field of media and communication studies. *Heliyon*, 2022; 8:09367.
- Ismail I, Ahmad A, Awang M. A Study of Soft Skills among Polytechnic Students. *Open Journal of Social Sciences*, 2017; 5: 295-311. doi: 10.4236/jss.2017.58025.
- Li C, Ning G, Xia Y, Guo K, Liu Q. Does the Internet Bring People Closer Together or Further Apart? The Impact of Internet Usage on Interpersonal Communications. *Behav. Sci.* 2022; 12: 425.
- Rouhandeh AA, Honsberger C, Shanok NA, Lozott EB, Levy T, Kolevzon A, Siper PM.